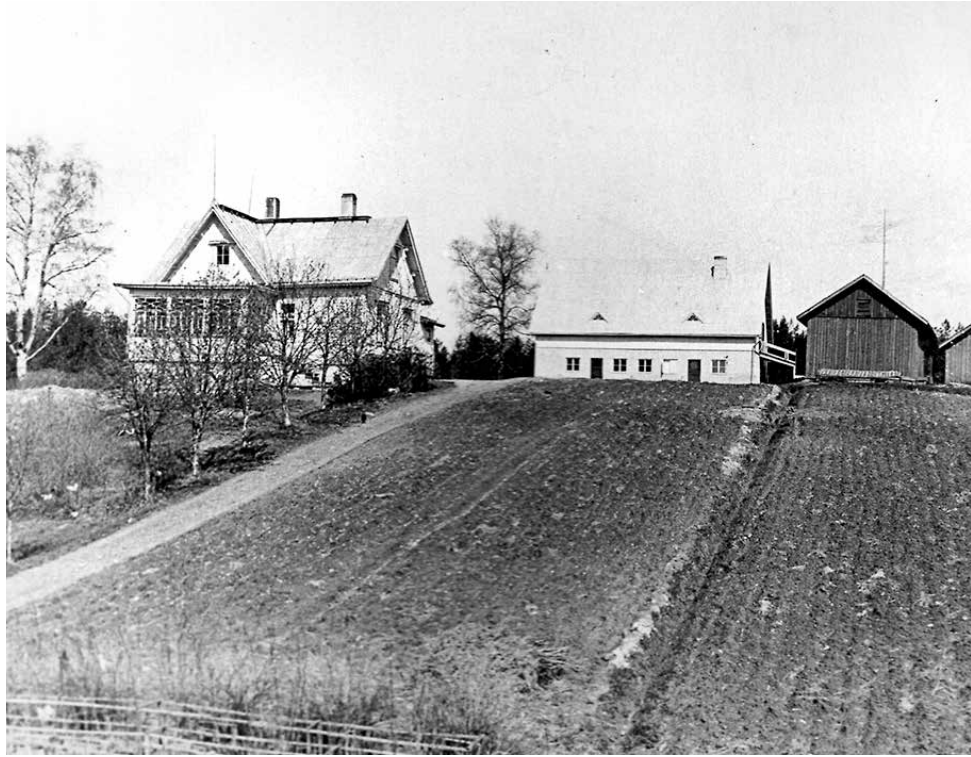

Kuumaa herkkua maakuopasta

Lautamäen tilan rakennukset japhapiiriä mäen laella. Pellot viettävät kauniisti tietä kohden.

Jaakkimassa viljeltiin kaskinaurista vielä viime vuosituhannen alkupuolella. Kaskessa kasvaneista nauriista tuli siloposkia ja makeita.

Lautamäellä Lahden pohjan kylässä asunut **Uno Palvola** (ent. Paganus) on kirjoittanut muistiin tapahtuman syksyisestä naurishaudan avaamisesta. Palvolan muistelu ajoittuu syksyyn 1915 ja se löytyi hänen poikansa **Raimo Palvolan** arkistosta:

”Muutaman sadan metrin päässä pihamaaltamme, sijaitsi parin hehtaarin haka-alue. Osa siitä, noin kahdeksan lohkoa, oli varattu kaskinauriin viljelyyn.

Vanhimmalta kasvualueelta kaadettiin vesakko maahan aina loppukesästä. Seuraavana keväänä siinä vierrettiin kaski. Sen jälkeen isä kylvi nauriit sykemällä siemenet jäähtyneeseen tuhaan; hän pisti annoksen

siemeniä suuhun ja puhalsi kylvöalueelle. Koska siemen oli suussa kostunut, se sai heti tuhakerroksen ympärilleen.

Miten mainioita nauriita kaskessa kasvoikaan! Niiden kuori oli sileä kuin lapsen iho. Naurishan kasvo kokonaan maan pinnalla, vain pääjuuren juurikarvat tunkeutuivat maahan.

Halmeesta haettiin herkkupaloja pitkin kesää. Sieltä sai ohikulkijakin ot-

Naurishauta höyryää Koivumäen Taskisen tilalla. Hattupäinen tylykäs nainen on Anni Niiranen, joka piti taloutta Koivumäellä. Oikealla reunassa saattaa olla Ville Taskinen. Tunnistatko henkilöitä?

taa nauriin mukaansa, se oli ihan luvallista.

Syksyllä nauriinnostopäivänä tehtiin hauta eli kaivettiin sopivan kokoinen kuoppa naurishalmeen viereen nurmikolle. Nuotiossa kuumennettiin kiviä, jonka jälkeen nauriit ladottiin kuoppaan vuorotellen tulikuumien kivien kanssa. Lopuksi päälle lapiottiin maata peitoksi.

Kun nauriit olivat kuopassa aikansa hautuneet,

hauta kaivettiin auki. Koko talonväki kerääntyi paikalle ja minä sain juosta ilmoittamaan maistiaiskutsun naapurille: Hökkölän pappilaan, Tuomaalanmäelle ja Notkon sekä Harjanteen Paganuksille.

Vieraiden piti poimia naurishauvikkaat kuopasta heti, kun se avattiin. Talonväki ja vieraat istuivat sen jälkeen kivillä naurishaudan ympärillä syömässä ja muistelemassa

aikaisempien vuosien naurishautojen avauksia. Siinä näkyi juttu kulkeva.

Myöhemmin talvella nauriita nautittiin sekä tuoreina että leivinuunissa haudutettuina. Leivinuunissa haudutettu nauris oli talvi-iltojen herkkupalaa ja pikkusytävä, mikään pääateria se ei ollut.”

Huom. Wikipedia kertoo, että nauriita haudutettiin kuopassa puolesta kahden vuorokautta.

Kaskinaurista gourmeeta

Kaskinaurislajiketta viljelee Sodankylässä luomuviljelijä **Petri Sinkkonen**. Kirjassa Vihreä pöytä. Oivaltavia kasvisruokia kaskinaurista karviaiseen on Petrin kaskinaurille kehitetty pastaresepti:

Kaskinaurista

12 kaskinaurista
½ punttia salviaa
100 g voita
1 dl parmesania raastettuna
Kuori nauriit ja kiinnitä ne yksi kerrallaan spiraalileikkuriin. Pyöritä kammesta ja saat paksumuuta spagetin kaltaista suiroa.
Naurissuirot kypsyvät sopivasti al dente, kun kaadat niiden päälle kiehuvaa vettä ja annat niiden jäähtyä huoneenlämmössä. Kuumenna lopuksi koko annos kattilassa, pyörytä kaskinauris ja salvialehdet voissa. Tarjoile parmesaaniraasteen kanssa.

Spiraalileikkuri on kasvisruokailijalle oivallinen työkalu.

Lähde luostarikerrokselle

Sielun saarille, Suomen lähi-alueiden luostareita, Vesa Takala ja Jyrki Härkönen. ISBN 9789522880918, Kirjapaja 2014

Kirjan esipuhe ja sitä seuraavat neljä täydentävää lukua ovat erinomainen kausaus luostarilaitoksen historiaan. Matkanjohtajille, ammattilaisille ja harastajille, kirja on hieno taustatutkimus. Luostareissa ryhmän mukana vierailleville se on mainio tietopaketti sekä ennen matkaa että kertauksena matkan jälkeen. Kuinka monen huojojalaisen turistin eli pyhiinvaeltajan olenkaan nähnyt jättäytyvän pois matkanjohtajan tai luostarin edustajan vetämältä kierrokselta, ja jäävän odottamaan kahvivuonon tai ulos penkille.

Niin kauniita kuin maisema- ja luostarikuvat ovatkin, ilahduttavinta on, että lähes puolessa kuvista on ihmisiä toimissaan tai hartautta harjoittamassa. Ihminen kuvissa tuo uskon ja luostarin toiminnan eläväksi. Erityisesti ne kolmen luostaria, joiden esittelyyn on saatu kuviin ja kuvateksteihin jopa ni-

meitä mainitut henkilöt, jäävät parhaiten mieleen. Lukija näkee, että kirjoittajalla ja kuvaajalla on luostarista omakohtainen kokemus, eivätkä he vain toista olemassa olevaa historian kirjoitusta.

”Sielun saarille” esittelee kuitenkin melko suppean otoksen Suomen lähi-alueiden luostareista sekä Kizhin kirkot. Valintakriteerien perustelut ovat kyllä jotenkin järjestyneet, mutta parilla mielestäni tärkeällä asialla, nimittäin internetosoiteilla ja kirjallisuusluettelolla. Ne olisivat olleet päivitys nyky-aikaan. Internetosoitteita on, mutta kaikilla ei ole taitoa tai aikaa niitä etsiä. Esimerkiksi Konevisalla on kaksi, suomalainen ja venäläinen, ja Kizhillä myös hienot sivut. Kielellä ei ole väliä, jo kuvat kertoisivat paljon. Kirjallisuusluettelo olisi varmasti tarjonnut hyviä ahaa-elämyksiä ja lisäkyntejä kirjastoon.

Lukijoita kiinnostaisivat myös ne monet kirjasta pois jätetyt luostarit tai niiden raunioakat, joista kirjoittajilla mahdollisesti on tietoa kerättyä. Perään vain maininnat tavoitettavuudesta ynnä muusta.

Sirpaletietoa niistä olemme saattaneet lukea erilaisista artikkeleis-

ta esim. Karjala-, Aamun Koitto-, Ikonimaalari-ym. lehdissä. Mutta ne ovat nyt päätyneet joko paperikeräykseen tai kirjaston kätköihin.

Vielä pykälää korkeammalle tasolle kirja olisi noussut, jos kirjoittajat olisivat hemmotelleet meitä parilla mielestäni tärkeällä asialla, nimittäin internetosoiteilla ja kirjallisuusluettelolla. Ne olisivat olleet päivitys nyky-aikaan. Internetosoitteita on, mutta kaikilla ei ole taitoa tai aikaa niitä etsiä. Esimerkiksi Konevisalla on kaksi, suomalainen ja venäläinen, ja Kizhillä myös hienot sivut. Kielellä ei ole väliä, jo kuvat kertoisivat paljon. Kirjallisuusluettelo olisi varmasti tarjonnut hyviä ahaa-elämyksiä ja lisäkyntejä kirjastoon.

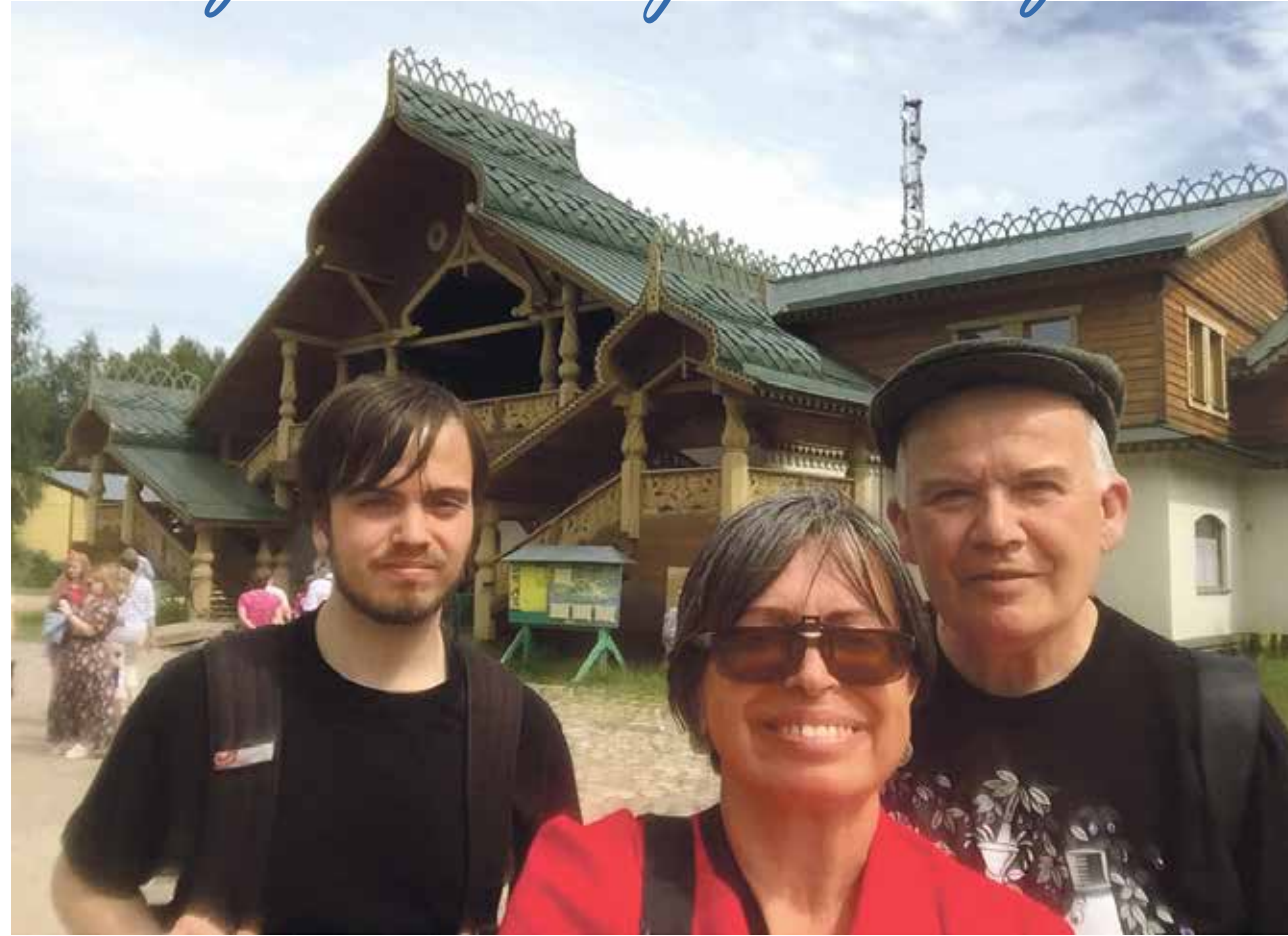
”Pääsisinpä pian vanhaksi ukoksi ja istumaan kesäiltoina penkille luostarin portin pielen.”
—Anton Tshov

Reetta Kopsa
Pori

Kizhin kirkot. Kizhin saari oli upea kohde Lomalinnan risteilyllä.

Elämyksiä lehden juhlaristeilyllä

Toivo Talikka perheensä, Mikko Talikan ja Maja Mikulan, kanssa Mandrogin vaikuttavassa käsityöläiskylässä.

Kun kerroin perheelleni Jaakkiman Sanomien kuuden päivän risteilystä Laatokalle ja Ääniselle, he innostuivat heti. Vuonna 2010 asuimme Australiasa ja teimme silloin kivijalkamatkan kahden veljeni ja parinkymmenen muun kanssa bussilla Jaakkimaan ja Lumivaaraan.

Isäni **Viljo Talikka** oli koitoisin Kesvalahden kylästä. Lahdenpohjasta läisimme moottoriveneellä Kesvalahdelle. Löysimme entisen Leppäniemen laiturin paikan, jossa rautauduimme ja vaelimme Ukkomäen laidan aukeata niittyä entisten tilojen raunioille.

Muutin vaimoni ja 18-vuotiaan poikani kanssa kolme vuotta sitten Englantiin. Kävin uudelleen Kesvalahdella vaimoni kanssa kaksi vuotta sitten. Nyt tavoitteenamme oli nähdä Laatokan lisäksi Syväri, Ääninen ja Petroskoi.

Gussilla matkaan

Lomalinnan bussi tuli noutamaan meidät Helsingistä Kiasman edestä aikaisin maanantaiaamuna 11. heinäkuuta. Kaksi bussia tuli muualta Suomesta, ja

osa risteilyistä matkusti junalla Pietariin. Pysähdyimme syömään hyvissä ajoin ennen rajaa, missä meni passien ja viisumien tarkastuksessa pari tuntia.

Pietari
En ollut käynyt Pietarissa aikaisemmin. Sitä lähestyttäessä näki pilvenpiirtäjien ryhmistä ja asunalähiöistä jo kaukaa, että olemme tulossa suuraikakaupunkiin. Bussimme pysähtyi hotelli Moskvan eteen Nevski Prospektin alkupäähän ja pääsimme tutustumaan lähiympäristöön. Kävelin perheeni kanssa Aleksander Nevski -luostarin portista puistoon.

Aluksella
Jatkoimme Pietariin joksatamaan missä oli laitureissa useita risteilyaluksia. Monet niistä oli nimetty Neuvostoliiton aikana vallankumouksen sankareiden mukaan. Näimme matkan aikana näitä samoja aluksia Laatokalla ja Äänisellä. Meidän laivamme oli Nikolay Chernychevsky, jossa hyttejä on neljällä kannella. Tilaa C-luokan hytissä oli

kolmelle hengelle juuri riittävästi, mutta eipä hytissä tullut tällä matkalla juuri oleskeltua.

Jaakkiman Sanomien matkanjohtajana toimi Tea Itkonen ja meitä oli reilu tusina. Yhteensä risteilyllä oli yli 170 henkilöä, joista valtaosa kuului ET-lehden ja Radio Dein seureisiin.

Saimme passia vastaan ostoksia varten laivan luottokortin, joka piti maksaa risteilyn lopussa. Palvelu toimi moitteettomasti vastaanotossa sekä ravintolapuolella. Ruoka oli hyvää. Kuulin joidenkin jopa valittavan, etteivät olleet tottuneet syömään kolme ateriaa päivässä.

Ruokajuomat olivat suhteellisen halpoja, vaikka niiden valikoima ja laatu olivat voinut olla parempi. Missään ei tosin nähty merkkiä vodkauristeista, mutta se aika onkin varmaan takanapäin.

WiFi-internet yhteys toimi hyvin laivan baarin liepeillä, jos laiva teki matkaa asutulla alueella missä oli mobiilitorneja. Muuten ei tosiaan tullut kaivanneeksi nettiyhtey-

tä, mitä nyt joitakin kuvia tuli laitetta Facebookiin. Tarjolla oli myös aamuvarhaisella ohjattua voimistelua aurinkokannella.

Luennoilla

Luennot pidettiin laivan luentosalissa ylimmällä kannella. **Tapio Niitynpää**, eversti evp, kertoi jo bussissa matkalla Pietariin maisemista ja yhteistyistä etenkin Viipurin menetykseen 1944. Laivalla hänen luentonsa käsittelivät sotatoimia Syvärillä ja Itä-Karjalassa sekä Pähkinäsaaren rauhaa ja rajoja Karjalassa.

Pirkko Mäkinen kertoi elämästä Venäjällä. Päätoimittaja **Jyrki Härkönen** luennoi Valamosta, kertoi myös Petroskoista, Neuvostoliiton aikaisista kanavaprojekteista ja venäläisestä huumorista yleisöä naurattaen.

Musiikki

Matkalla oli mukana esiintymässä eräs sukupolveni tunnetuimpia viihdetaitelijoita, **Eino Grön**. Hänen konsertissaan viiden kappaleen luentosalin oli täynnä, ja myös tanssibaarissa oli vain seisoma-

paikkoja jäljellä. Laivan muusikot esittivät ansiokkaasti venäläistä kansanmusiikkia. Tarina Stenka Razinin oli vaikuttava, kuten aina, olimmehan jokialueella. Yhtye sai myös yleisön mukaan laulamaan ja jopa tulemaan kanssaan soittamaan huilua, rumpua ja erilaisia helistimiä.

Nevala, Laatokka ja Valamo

Lähdimme Pietarista maantai-iltana Nevalle. Ennen puoltayötä menimme kannelle, mistä Pähkinälinnan vallit erotuivat hämärässä ja edessäme oli mahtava Laatokka, Karjalan meri. Olin ennenkin nukkunut laivassa, mutta nyt aallot loiskuivat lähes käden ulottuvilla ja tuudittivat meidät rauhalliseen uneen. Olin perheeni kanssa alimmassa tasossa, aivan veden rajassa ja kahdesta pyöreästä ikkunasta näimme milloin työntä Laatokkaa, Syväriä ja Äänisen pintaa, milloin taas metriset laineet nousivat niin, että myrskyä ennakkoiden miehistön jäsenet kävivät ruuvaamassa ikkunoiden metallikannet kiinni ennen yöpuulle menoa.

Saavuimme Valamon Niikananlahteen tiistaiaamuna. Meidät vietin pienemmässä laivassa pääsaarelle. Sateli, mutta tutustuimme kirkkoihin ja kävimme luostarissa kuuntelemaan munkkien konsertin. Pääsimme siten ilman parannuttua kävelyretkelle skitoille ja Öljymäelle.

Syvärillä
Aamulla menimme etukannelle ja edessä aukeni tyynä mahtava Syvärin joki. Pysähdyimme Syvärin kylässä ja vierailimme Aleksanteri Syväriläisen luostarissa. Se oli toimintoinen sairaalana, mutta viime vuosina se oli Venäjän valtion tuella palaamassa alkuperäiseen tarkoituksensa. Munkkien kuoro oli jos mahdollista vielä vaikuttavampi kuin Valamossa ja CD-levyt tekivät kauppansa. Svirstroin sulku oli kokemus. Olimme Englannissa nähneet kanavia ja sulkuja, mutta Syvärillä matkustaja-, rahti- ja tankkilaivojen takia mitta-kaava on aivan toinen.

Ääninen, Kizhi ja Petroskoi

Kizhin saari on Äänisen keskellä. Saarella oli ollut asutusta ja kirkkoja satoja vuosia, mutta nyt siellä asuivat vain turistin palveluksessa olevat. Opastetulla kiertokävelyllä tutustuimme ulkoilmamuseon taloihin, jotka on tuotu sinne eri puolilta Karjalaa.

Pellolla näimme vanhan ajan asuihin pukeutuneita työläisiä heinäniittämässä. Huomasimme tosin, että eräs pellaanuttuinen viikatemies oli juuri ottamassa kuvaa työtovereistaan. Suuri puukirkko oli korjauksen alla, mutta kaikkein siipulipuoleineen vaikuttava ilmestys.

Petroskoi, Petrozavodsk eli alun perin Pietari Suuren perustama asutuskas oli seuraava kohteemme, missä kuulumme paikalliselta oppaalta kaupungin historiasta ja kävimme Aleksanteri Nevsikin kirkossa. Kulttuuritalossa meille esiintyi Kantele-kansanmusiikkiryhtye laulaen ja tanssien.

Poluumatkalle

Perjantain puoliltpäivän laivamme saapui Mandrogin käsityöläiskylään, jonne pääsimme lounaan jälkeen. Koska hirsitaloissa työskentelee taitelijoita ja käsityöläisiä, joiden tuotteita on runsaasti myytävänä. Sieltä löytyy myös votkamuseo, ravintolahalleja ja kävelyreitit vihreässä metsässä.

Illalla oli sitten kapteenin illallinen ja risteilyn päättötilaisuus. Lauantaina saavuimme takaisin Pietarin jokisatamaan, jossa bussit odottivat. Pysähdyimme vielä Viipurissa Pyöreän tornin liepeillä kauppatorilla, jossa ehdimme käydä katsastamassa kauppaallin tuotteet. Venäjän tullissa jouduimme tällä kertaa odottamaan pienen ruuhkan takia jopa kolmen tuntia, mutta muuten kotimatka sujui hyvin.

Toivo Talikka
Nottingham, GB

Tie polveilee Tereskässä Kumulan keskusta. Kuva otettu Kumolan Möykkymäeltä.

KUVAT MARI NIEMINEN

Terveisää Karjalasta!

Lumivaara-Seuran kesäinen matka kotikonnuille ja sukujen syntysijoille onnistui erinomaisen hyvin, päätellen siitä positiivisen palautteen määrästä, jota matkalaisilta on tullut. Suuri kiitos tästä kuuluu **Aino- Maija Alkualle**, joka on menneen talven aikana luonut monia uusia yhteistyökuvioita rajan taakse. Vanha tuttu lahdempohjalaihotella Annikkahan ei ottanut olenkaan vierailijoita tänä vuonna ja siksi matkamme muodostui hieman erilaiseksi kuin aiemmin.

Niemelänhovissa uusi majoituskohteemme Niemelänhovi löi aikain minut ällikällä – niin viimeisen päälle tehtyjä olivat rakennukset, istuukset, koko ympäristö – aivan kaikki. Palvelu oli ystävällistä, ruoka todella hyvää ja hieman siellä puuttuini myös englantia, joten asiat saatiin ajettua.

Kovin nopeasti on tuonne ”keskelle ei mitään” nousut mahtava matkailukeskus, jota ilmeisesti aiotaan laajentaa maanrakennustyöstä päätellen. En kuitenkaan voinut olla ajattelemaan sitä valtavan kontrastia, joka on tuon aidatun alueen ja sitä ympäröivän vakituisten asukkaiden todellisuuden välillä.

Lumivaarassa niemelänhovista Lumivaaraan matkassamme **Päivi Nylund** luki otteita Lumivaaran historiasta ja **Mervi Nieminen** kertoi Lumivaaran kirkon syntytaiheista. Menomatalla piipahdimme Jaakkiman kirkolla, jossa matkalaisista nuorimmat **Hanne Kujanpää** ja **Mari Kivinen** laskivat seppeleen muistomerkille. Katsastimme kirkonrauniot ja kirkonmärkeä muutenkin. Osa meistä ehti halata putakin, siis sitä kuuluisaa Lönnrothin mäntyä!

Lumivaaran kirkonmällä **Kyösti Kuismis** ja **Pekka Paakkinen** laskivat seppeleen sankarihautausmaan muistomerkille; lauloimme **Suvivirren** ja

Karjalan kunnilla. Perinteisesti käytiin soittamassa kirkonkelloja ja kierrettiin katsomassa kirkkoa ulkoa ja sisältä. Paikat ovat onneksi säästyneet ilkkvalta, mutta ympäristön pusikoituminen tietysti jatkuu.

Kirkolla olivatkin jo meitä vastassa tulkkimme **Musa** ja hänen miehensä **Viktor Lysenko** sekä muutamia muita vanhoja tuttuja ystäviä autoineen valmiina kuljettamaan matkalaiset ”kotiin”. Toisille se meno on helppoa, kun on valmis tie pihaan asti; toiset joutuvat vaihtamaan autokyydin lopuksi jalkapattikkaan tien loppuessa. Varsinkin taas tänä kesänä, kun Karjalassakin on satanut runsaasti, oli moni tie poikki ja silta sortunut.

Aina oikea tien- ja talonpaikka ei olekaan niin selvää muistissa – etenkin jos edellisestä käynnistä on jo pitempi aika. Niinpä muutamat rämpivät rysteikköissä ja rotkoissa kilometrikaupalla, ennen kuin talo löytyi! Ja jotkut eivät kai vielääkään löytäneet aivan oikeaan paikkaan, mutta ensi kesänä sitten uudella innolla. Kyllä se varmasti löytyy, tsemppiä vaan!

Päivän päätteeksi kokoonnuttuini Kumolan kaupalle, jossa monet kävivät tutustumassa ja ostoksia tekemässä. Linja-auto odottelikin jo väsynyiltä kulkijoita ja Asko-kuljettaja oli keittänyt kahvit valmiiksi ja kyllä hän se hyvältä maistuihin. Useimmat olivat kulke-neet koko pitkän päivän eväsrappujensa sisällön varassa, kun kotipaikoilla ei ole mahdollisuutta edes tulenteolle. Jotakin on taas odottamassa ystävällinen isäntäväki ja valmis ruokapöytä viineen kaikkineen. Mutta onpa se entinen kotipaikka nykyään millainen tahansa, niin varmasti se on aina yhtä rakas ja kaivattu.

Monenlaista ehti yhden päivän aikana nähdä ja kokea. Varsinkin ensimmäistä kertaa matkassa oleville tämä kaikki jää varmasti lähtemättömäksi mieleen. Kaikkia näitä päivien kokemuksia olikin sitten illalla antoisa kertailla ja vertailla muiden matkalaisten kanssa.

Sortavalassa seuraavana päivänä väki jakaantui tahoilleen. Joku lähti uudelleen Lumivaaraan, muutamat matkasivat Valamoon, yksi porukka lähti autokyydillä katselemaan maisemia laajemminkin ja loput viettivät päivän Sortavalaan tutustuen.

Sinne saimme oppaaksi suomea puhuvan **Oleg Mashtallerin**, joka esitteli meille kaupunkia. Sielähän on säilynyt monia suomalaisten aikaisia rakennuksia, jotka nyt näimme ja Oleg kertoi niiden nykyisestä käytöstä. Hän vei meidät katsomaan myös paria muistomerkkiä. Seisoimme Sortavalan sankarihautausmaan laidalla. Siististi leikatun suomalaisten aikaisia rakennuksia, jotka nyt näimme ja Oleg kertoi niiden nykyisestä käytöstä. Hän vei meidät katsomaan myös paria muistomerkkiä.

Suomen kirkon kirkonmuistomerkki on vanhalla suomalaisella hautausmaalla. Se on vuoden 1918 tapahtumien jälkeinen pystytytty. Sen alalaitaan on kaiverrettu kaatuneiden nimet ja ylhäällä on teksti: ”*Ei pelkuruutta, petturuutta povi tuntenut sen joukon, joka kummun yöhön tässä on astunut. Ja vapauttas isänmaa, jos konsa uhataan me nousemme ja kanssamme taas nousee Suomeen!*” Näitä kahta muistomerkkiä samoin kuin nurmialueitakin pitää kunnossajoukko Sortavalan seurakuntalaisia, joihin myös Oleg kuuluu. Heillä on palkattu työntekijä, joka nykyin oli raivaussamaisilla tämä kaikki jää

timässä. He myös etsivät suomalaisia hautakiviä, kaivat niitä ylös maasta ja nostavat pystyyn. Siellä on monia hyvin erikoisia ja suuriakin muistokiviä. Kannattaa käydä tutustumassa tähän hautausmaahan, kun liikutte Sortavalassa.

Oleg oli varannut mukaansa kynttilöitä ja niitä sytytimme molemmille muistomerkkeille.

Kävimme pikaisesti myös Sortavalan lastenkodissa, jonne veimme vaatteita, peittoja ja leluja. Määrä ei kovin suuri ollut, kun ei kerran saa tullista viedä (nämäkin jo meinasivat ottaa pois), mutta varmasti menivät oikeaan paikkaan. Kaikesta näki jo pelkällä kävelyllä, että paljon enempiäkin olisi tarvitta!

Aikaa jäi toki kaupungin kiertelyyn ja ostosten tekoonkin. Torilla oli runsaasti etenkin vaatekauppiaita ja hinnat olivat varsin edulliset. Tämä oli selvästi kansan ostospaikka. Viereisen marketin yläkerrassa olikin sitten jo toinen hinta- ja laatutaso. Siellä oli useita erikoisliikkeitä mm. urheilu- ja lastenvaateputiikkeja, laukkuja, kosmetiikkaa jne. Alakerasta ostimme paikallisia elintarvikkeita. Hyviä olivat juustot, makkarat ja etenkin suolakurkut, smetanaa ja hunajaa dipattuina.

Myös entisellä Karjalankadulla on nykyään paljon pieniä erikoisliikkeitä ja useita viihtyisiä kahvilaita. Poikkeimmia kenkääkaupassa ja löysimme kirjakaupaa, josta lähti mukaan suomeksi ja venäjäksi tekstiittu valokuvateos ”Veneretket Laatokalla”. Kävimme tutustumassa myös ortodoksisirkkoon; kaunis on ulkoa ja sisältä. Myytävänä oli runsaasti erilaisia ikoneja sekä hopearistejä. Sitten kuljimme hieman sivummalle – vain muutaman kadunvälin – ja talot muuttivat kivistä puisiksi ja ympäristö muutenkin kovin hoitamattomaksi. Yhtä rakennusta luulimme pieneksi kaupaksi ja ajattelimme käväistä sisällä. Vedettyäni oven auki totesimme, ettei se ainakaan ruokatartepita myy – ehkä jotain aivan muuta. Emme jääneet ottamaan asiasta selvää.

Tämän päivän ruokailu oli varattu pieneen Hotelli Kaunukseen, jossa söimme hyvän – mutta hieman kiireellä tarjoilun – päivällisen. Jo tulopäivänä olimme ruokailleet Sortavalassa; Piipun Pihammiehessä paikassa. Se on suomalaisten aikana ollut suuri sahalaitys, neuvostoaikana huopa- ja tekstiilittehdas ja 1990-luvulla siitä alettiin kunnostaa matkailukäyttöön. Todella siisti ja viihtyisiä hotelliravintola, jonka ruoka ja palvelu oli erinomaisia.

Tokihan kelloakin soitettiin, tällä kertaa ”suntiona” Hanne Kujanpää.

Iloista illanviettoa Niemelänhovin grillipaikalla.

Illat vietimme saunoen, Laatokassa uiden ja makkaroitu grillaillen unohdettua yhteislauluja ja laulu kaikuivat ja puhetta piisasi. Siis juuri niin kuin kunnon karjalaisten reissussa kuuluu ollakin! Ensi kesän matkaakin jo kyseltiin, vaikka ei oltu vielä päästy Suomen puolellekaan. Toki sellainen pyritään järjestämään, kun kerran lähtijöitä tuntuu olevan. Seuratkaa ilmoittelua Jaakkiman Sanomissa ja nettisivuillamme.

Mervi Nieminen

Ilahduttava aktiivisuus kannustaa toimimaan

Olemme iloksemme Lumivaara-Seurassa panneet merkille, että toimintamme on huomattavasti vilkastunut! Sekä Seinäjoen kesäjuhlien että nyt kotiseutumatkan jälkeen olemme saaneet lukuisia uusia jäseniä. Ihmiset ovat ottaneet yhteyttä ja olleet kiinnostuneita seuratoimintaan.

Erityisen ilahduttavaa on ollut nuoremman väen mukautulo. Se antaa uskoa toiminnan jatkumiseen tulevaisuudessa. Osaltaan tähän on varmasti vaikuttanut seuran ranta-alueen nettien. Omat kotisivut ovat osoitteessa www.karjaliantieto.fi/lumivaaraseura. Sieltä löytyy aina ajantasaista tietoa seuran toiminnasta ja runsaasti vlokuvia matkoilta sekä kesäjuhlista. Käykää katsomassa!

Aivan uutena asiana on Lumivaara-Seurala perustettu oma facebook-ryhmä. Ryhmä on avoin kaikille lumivaaralaishenkilöille, ei suinkaan ainoastaan seuran jäsenille! Sinne voit laittaa matkamuisteloita, valokuvia Lumivaarasta yms. Käykää katsomassa, tykkäämässä ja osallistumassa!

Kehittelemme myyntituotteet ovat käyneet hyvin kauppaksi niin juhliilla kuin niiden jälkeenkin. Postipaketteja singahtelee jatkuvasti ympäri Suomea. Kaiken kaikkiaan tunnuta siltä, että Lumivaara-Seura on ns. nousukiidossai Siitä kiitos kaikille jäsenille ja muille hengessä mukana oleville. □MN

Kuwaterveisää Miklistä!

Yrjö Parikan toukokuiset, jo kesäiset kuwaterveiset ovat Miklistä Parikan paikoilta. **Yrjö** ja **Kaisu Parikka** osallistuivat lukijamatkalle kolmessa sukupolvesta, sillä heidän poikansa perhettä oli mukana **Pertti, Päivi** ja **Katri Parikka**. Parikan retkikunnassa oli mukana myös pikkuserku **Kyllikki Myllyharju**, joka nyt ensimmäistä kertaa pääsi perille äitinsä kotipaikalle Sepänmäelle Yrjön opastuksessa.

Yrjö kertoo, että tie oli hyvä taksilla ajella ja jopa katuvaloja oli laitettu suuriin pylvisiin Kuorejärvelle päin Laatokan suuntaan vievän tien varrelle. Uusia rakennuksia on Parikan kankaalle ja Ritamäen nurkkaan tehty.

Yllä kotipaikan kivijalkaa Nivämäki 47 tutkivat pikkuserkut Yrjö Parikka ja Kyllikki Myllyharju.

Vasemmalla Yrjö Parikan synnyinpaikka Päivärinne 24. Talo on venäläisten rakentama.

Oikealla Kaisu ja Yrjö Parikka sekä Kyllikki Myllyharju (oik.) Kuorejärven rannalla.

Uusia mökkejä nousee Ritamäen 24 nurkalle, Parikan maille.

Yrjö ja Pertti Parikka Kuorejärvellä.

Sortavalassa Gogolevin galleriassa Kaisu ja Katri Parikka sekä Kyllikki Myllyharju.

Jaakkiman lapaset syntyivät säpäkästi

Viime joulukuun numerossa oli juttua ja mallejakin vanhoista jaakkimalaisista lapasista. Kuvan lapaset kuuluvat **Jouko Lempi-**sen (ent. Haakana s. 1885 Parikkalassa) lapsuudenkoti oli Jaakkiman lijärvellä. Hän kävi Kotkassa suutarin koulun 1910-12 ja avioitui vuonna 1916 **Amalia Rämön** kanssa. He asuivat Jaakkiman lijärvellä Marjamen tilalla. Lapsia Lempi-

sillä oli kaksi: Aili (s. 1917) ja Joukon isä Veikko (s.1919). **Veikko Lempinen** palveli sodan aikana viisi vuotta JR1:ssä, avioitui sen aikana Marjatta Tiaisen kanssa ja asettui perheineen sodan jälkeen Lappeenrantaan. Siellä hän kävi suutarin opin ja toimi yrityjänä kuolemaan asti vuonna 1957. Kädentaidot ovat siirtyneet eteenpäin myös Joukolle, joka on tehnyt työuransa rakentamisen, puun-

käsittelyn, entisöinnin ja verhoilun parissa. Hän on toiminut myös alan opetustehtävissä **Hollolan** alueopistossa. Lehtijutun nähtyään Jouko innostui lapasista ja pyysi vaimoaan Hannea kutumaan hänelle lapaset karjalavärytyksellä. Ahkerana kädentaiteilija ja käsityöihminen **Hanne Lempinen** kutoikin mielellään Joukolle Jaakkiman lapaset. rassa, mummo **Maire Siuro** (s. Kuntsi) on Kumolasta. Käykää tutustumassa sivuini! Kun haluatte tiedottaa nopeasti Lumivaaraan liittyvistä tai lumivaaralaisia koskevista tapahtumista tai antaa julkaitavaksi Lumivaaraan liittyviä kuvia, ottakaa yhteyttä. Lisätietoja näitä nettisivuille tai voitte laittaa niitä esille Lumivaara-Seuran facebook-ryhmään. □MN

Lumivaara-Seura netissä!

Lumivaara-Seura sai viime kevällä omat nettisivut osoitteessa www.karjaliantieto.fi/lumivaaraseura. Osoite vie suoraan etusivulle, jossa kerrotaan yleisesti seuran toiminnasta. Täältä pääsee eteenpäin yläpalkissa olevien otsikoiden kautta. **AJANKOHTAISTA JA TULEVAAN:** kokousilmoitukset ja selostukset kokouksen kulusta, päätökset ja keskustelluista asioista.

Tästä löydät tapahtuma- ja julkaisutietoja ja tietoa seuran järjestämistä matkoista mm. tuovan kesän kotiseutumatkasta Lumivaaraan **VALOKUVIA:** matkakuvia Lumivaarasta sekä Karjalaisilta Kesäjuhlilta Seinäjokeilta. **TUOtteita:** kuvat ja hintatiedot Lumivaara- ja Karjala-tuotteistamme ja lomake, jolla voit tehdä nettilausun.

JÄSENYYS: sähköinen loma-ke, jonka täyttämällä ja lähettämällä pääset heti liittymään seuran jäseneksi. **LINKIT:** oikote muille Lumivaara-aiheisille sivustoille.

JÄSENYYS: sähköinen loma-ke, jonka täyttämällä ja lähettämällä pääset heti liittymään seuran jäseneksi. **LINKIT:** oikote muille Lumivaara-aiheisille sivustoille.

TIITTASEN TERÄVÄT No 9

Yrjö Tiittanen on laatinut piilosanatehtävän, josta löytyy viisi muresanaa. Sanat voivat olla vaaka- tai pystysuorassa tai vinoitain, oikealta vasemmalta tai päinvastoin. Sanojen pituus on vähintään viisi kirjainta. Oikeat vastaukset mahdollisen esimerkkilauseen kera julkaistaan seuraavassa numerossa.

B	U	I	T	O	K	L	C	U	P	R	V	I
Y	P	O	H	J	D	O	U	T	R	A	U	S
G	T	O	P	E	A	L	N	A	N	M	E	T
F	O	A	W	E	K	M	C	U	R	F	E	A
A	F	A	P	L	K	U	N	O	R	E	J	T
U	B	K	U	P	L	K	E	I	N	B	U	T
D	O	U	T	E	I	V	L	O	O	P	Y	O
E	S	P	R	U	V	T	I	R	I	S	K	O
C	A	E	R	Y	Y	T	U	L	B	C	W	A
E	P	F	K	T	E	L	D	A	I	G	T	G
S	T	P	A	K	V	U	M	A	R	C	E	E
I	K	K	O	L	I	O	V	W	E	I	S	S
A	E	O	D	E	A	S	R	E	W	A	C	E

RATKAISU • Piilosana 8 (JS 4/2016)

Vurnake (lappsi), **Voilokki** (länkien huopapohmeste), **Vanunki** (ohut metallilanka, melko rautalanka), **Tokana** (juomalasi) ja **Su-lahti** (porstuan ruokakomero).

Murremaistiainen Mäntäsjö takasi sinne...?

Sattu silviisi, jot kaks immeistä: mies- ja naiseläjä, oljvat jo mielessä nii tehneekti. Mutta vasta nyt ko hyö yhyttiit kumpanjeki toisee yksineläjänä, käivät tekemä siintä totta.

Eronneita molemmat: mieheltä kuolj eukko. Ja mies läks, mihi lie lähtent, toiselta. No nyt ko hyö löysvät toisee, alko uus elämä.

Oljvat muaseuvulta olemmat. Ja ko käyti lapsuutta muistelemma, ni molemmilla käi kuvot ihan ko ois pant käit ristii (sormet sormien lomahan). A vot!

Eläkeläisi kumpanjeki ja kaupunkissa leipä tienattu. Eihä sitä työssäoloaikana kerent muuta ko uamalla kiireest koneihin käskettäväks ja iltasella tek syönnin piälle mielj jo ro-jahtuuk pehkuloille. Käthähti riitti vuosotalla.

A nyt alko mielet kahtoilemma sitä viantota ja kultareunuksista nuoruutta. Pois melusta ja kiireen kourista. Ni... ko nyt oltiik eläkeläisi!

Pienen järven rannalta löytyy tyhjillee jäänt tila: tupia ja piha latoloinne ja navettaki ja karjakeittiö ja puuliterlöinee kokonaine elämä. Eläjät vua olj hävinneet. Hyöhä ostvat sen! A sitä.

Sieltä tiältä kopisteltii rakennuksii ja ojenneltii ajan kansa. Ja joka kerta se olj enemmän kotj, ko viime kerralla pihihua tullessa! Värit alko loistella kukkapenkkiöistä ja ryytuassa porkkanat ja punajuuret terhakoina näyttiit, miten kasvetua!

Ruapateltii pihamuata asutun näköjseks ja rapistunt ulkoov mualattii uuevsta.

Hyö ihasteltjvat ihan mahottomast, ko joku tuttava toi muutaman kanan ja kukon tietenkä kanatarhan isännäks. Ihan heijän iloksee! Niille tehti aittuu ja munia alkoi tulla tuttuloilta (kaikilla olj oma nim) eikä kaupan hyllystä. Riemuu olj vaikka veisellä leikata!

Annaha olla! Yks tämän naiseläjän tyttöloista olj hauvottant kymmenän munnua ja nyt oljki sitte piha pientä piiperystä täynnä. Miten osasjvatki olla niin hellyttävii, ko työntäivät isompiin höyhenii ja sieltä kurkivat ja piipeltjlvät.

Kukkopoiiki synti tietenki enemmän niinko aina ennenki, mutt sekö ois ketä haitant! Voi ihme miten mukavalt tuntu niitä seurattessa. Ja kukko, se vasha olj heijän seuvun komistus. Se ko kiekasj, ni koko tienoo raiku järven takanaki. Mutt se pahalaine tuljki vihajseks ko mikä. Oisko ne pienet tehnee siintä niin isällisen tiukan vahin, niotta ei suant männä lähelhekkii ilman sen yöökkäyksiä.

Alkovatki kysellä nuapurjiloita neuvuu. Miä siihe nyt autua, arvelj yks. Ja toine sano, jot ei muuta ko kaula poikki. Herrä isä! Siihehä loppuu sit lautukki! Ja ko se on koko pihan komistus! Nii-ih onha se...?

Ei oo kuulunt kukon kohtalosta eikä laululoihen lunnaista mittii. Vua niih se on, jott kahta hyviä eivät sua: rauha pihamualla ja mokoma kukko kiekumassa! (kahtokuua loput areenasta)?

Kiertokouluiki käynt